**četvrtak, 24. studenog 2022.**

P9_TA(2022)0426

## Stanje ljudskih prava u Egiptu

**Rezolucija Europskog parlamenta od 24. studenoga 2022. o stanju ljudskih prava u Egiptu (2022/2962(RSP))**

(2023/C 167/15)

*Europski parlament*,

— uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Egiptu,

— uzimajući u obzir izjave koje je glasnogovornik Europske službe za vanjsko djelovanje zadužen za vanjske poslove i sigurnosnu politiku dao o Egiptu,

— uzimajući u obzir politiku susjedstva EU-a i zajedničku komunikaciju od 9. veljače 2021. naslovljenu „Obnovljeno partnerstvo s južnim susjedstvom – Nova agenda za Sredozemlje” (JOIN(2021)0002),

— uzimajući u obzir 13. međuparlamentarnu sjednicu EU-a i Egipta održanu 29. rujna 2022.,

— uzimajući u obzir memorandum o razumijevanju između EU-a, Egipta i Izraela o suradnji u vezi s trgovinom, prijevozom i izvozom prirodnog plina u Europsku uniju, potpisan u Kairu 15. lipnja 2022.,

— uzimajući u obzir najnoviju izjavu glasnogovornika visokog povjerenika UN-a za ljudska prava o Egiptu,

— uzimajući u obzir univerzalni periodični pregled Egipta koji je Vijeće UN-a za ljudska prava provelo za razdoblje 2019. – 2020.,

— uzimajući u obzir izjavu visokog povjerenika UN-a za ljudska prava od 8. studenoga 2022., u kojoj se traži da se Alaa Abdel Fattah smjesta pusti na slobodu,

— uzimajući u obzir smjernice EU-a o smrtnoj kazni, mučenju, slobodi izražavanja, borcima za ljudska prava, nasilju nad ženama i djevojčicama te pravima LGBTI osoba,

— uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o pravima djeteta iz 1989.,

— uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, Konvenciju o pravima djeteta i Arapsku povelju o ljudskim pravima, koje je Egipat ratificirao,

— uzimajući u obzir Ustav Egipta, a posebno njegov članak 52. o zabrani svih oblika mučenja, članak 73. o slobodi okupljanja i članak 93. o obvezujućem karakteru međunarodnog prava u području ljudskih prava,

— uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima iz 1948.,

— uzimajući u obzir članak 132. stavke 2. i 4. Poslovnika,

A. budući da je Egipat bio domaćin 27. konferencije stranaka Okvirne konvencije UN-a o klimatskim promjenama (COP27) u Sharm El-Sheikhu; budući da je taj međunarodni događaj u središte pozornosti doveo egipatsku unutarnju represiju nad mirnim i legitimnim glasovima civilnog društva;

B. budući da je Egipat 2021. pokrenuo svoju nacionalnu strategiju za ljudska prava i svoj nacionalni dijalog, čiji je službeni cilj bio poboljšati stanje ljudskih prava i uspostaviti uključivije političko okruženje; budući da je u travnju 2022. osnovan egipatski Odbor za predsjedničko pomilovanje, čija je zadaća provođenje istraga organizacija civilnog društva o slučajevima zatvorenika koji se nalaze u situacijama koje nisu u skladu s međunarodnim standardima u području ljudskih prava; budući da je taj odbor zanemario teška prethodna i aktualna kršenja ljudskih prava te da godinu dana nakon pokretanja nacionalne strategije za ljudska prava i nacionalni dijalog Egipta nisu zabilježene znatnije promjene; budući da Pododbor za politička pitanja, ljudska prava i demokraciju te međunarodna i regionalna pitanja, koji je osnovan na temelju Sporazuma o pridruživanju između Egipta i Europske unije, služi kao okvir za raspravu o pitanjima ljudskih prava između tih dviju strana; budući da je sljedeća sjednica tog pododbora zakazana za 8. prosinca 2022. u Kairu;

C. budući da Egipat nije izmijenio nijedan relevantni zakonodavni akt prije nego što je postao domaćin konferencije COP27, među ostalim u pogledu prava na slobodu izražavanja, mirno okupljanje i udruživanje te slobodu medija, iako je pružanje prostora civilnom društvu zajednička obveza koja je sadržana u prioritetima partnerstva EU-a i Egipta te koja je utvrđena egipatskim Ustavom; budući da izvanredno stanje, koje je na snazi od 2017., još uvijek nije ukinuto; budući da se i dalje provode masovna suđenja i masovna pritvaranja, pri čemu vojni i izvanredni sudovi za državnu sigurnost sude desecima tisuća civila; budući da su 8. srpnja 2021. posebni izvjestitelji UN-a za pravo na slobodu okupljanja i udruživanja, za borce za ljudska prava i za zaštitu ljudskih prava u borbi protiv terorizma zajednički izrazili zabrinutost zbog egipatskog Zakona o nevladinim organizacijama (NVO) iz 2019., Zakona o borbi protiv kiberkriminala i kriminala povezanog s informacijskom tehnologijom iz 2018., Zakona o terorističkim subjektima iz 2015. i Zakona o javnim okupljanjima i mirnim prosvjedima iz 2013.; budući da je, prema podacima egipatskog povjerenstva za prava i slobode, egipatska vlada od 1. listopada do 14. studenoga 2022. pritvorila gotovo 734 osobe iz 18 pokrajina;

D. budući da je u studenome 2022. borac za ljudska prava Alaa Abdel Fattah, koji je veći dio prošlog desetljeća proveo u proizvoljnom pritvoru na osnovi neutemeljenih optužbi, prekinuo štrajk glađu koji je započeo u travnju 2022. i to nakon što su ga prisilno nahranili jer je skoro umro u svojoj zatvorskoj ćeliji; budući da je od početka konferencije COP27 također prestao piti vodu; budući da Alaa još uvijek nema konzularni pristup dužnosnicima Ujedinjene Kraljevine i budući da je njegovu odvjetniku onemogućeno da ga posjeti; budući da je Alaainoj obitelji u prošlosti povremeno bilo dopušteno posjetiti ga zahvaljujući međunarodnom pritisku;

E. budući da je egipatska vlada neovisnim skupinama za ljudska prava onemogućila da sudjeluju na konferenciji COP27 putem prikrivenog postupka registracije pod kontrolom vlade kojim su filtrirane skupine koje kritiziraju egipatsku vladu, putem neopravdanih ograničenja slobode mirnog okupljanja izvan mjesta održavanja konferencije COP27 te neopravdanih kašnjenja u izdavanju viza osobama koje su trebale putovati iz inozemstva; budući da su sudjelovati mogle samo neke neovisne skupine za ljudska prava te borkinja za ljudska prava Sanaa Seif i to zahvaljujući pomoći međunarodnih organizacija;

F. budući da su borkinje za prava žena, LGBTIQ+ osobe i borci za prava Kopta i dalje meta uznemiravanja, zastrašivanja, uhićenja i pritvaranja, kao što je to u slučaju Patricka Georgea Zakija, kojemu je još uvijek zabranjeno putovati te mu se i dalje sudi na izvanrednom državnom sudu nakon što je kritizirao politiku svoje vlade prema koptskim kršćanima, te utjecajnih osoba na društvenim mrežama Haneen Hossam i Mawade Al Adham, koje su 2020. osuđene na tri odnosno dvije godine zatvora zbog insceniranih optužbi za nepoštovanje morala, nakon što su ležerno plesale u videozapisima na TikToku;

G. budući da je na devetom sastanku Vijeća za pridruživanje EU-a i Egipta održanom 20. lipnja 2022. te u prioritetima partnerstva za razdoblje 2021. – 2027. donesenima 19. lipnja 2022. ponovno istaknuta predanost obiju strana promicanju demokracije, temeljnih sloboda i ljudskih prava, rodne ravnopravnosti i jednakih mogućnosti;

H. budući da je Egipat dugogodišnji strateški partner Europske unije te da su im zajednički ciljevi izgradnja stabilnosti, mira i napretka na Sredozemlju i Bliskom istoku te budući da ta država ima važnu ulogu za stabilnost u toj regiji; budući da je

EU najveći gospodarski partner Egipta i njegov glavni izvor stranih ulaganja; budući da su u lipnju 2022. EU i Egipat usvojili prioritete partnerstva za velik broj područja, među ostalim područje sigurnosti, borbe protiv terorizma i pravosudnih reformi; budući da je Egipat podržao rezoluciju UN-a kojom se osuđuje rusko pripojenje ukrajinskih regija te i dalje podupire napore EU-a i međunarodne napore za okončanje ruske ratne agresije na Ukrajinu; budući da je Egipat potpisao memorandum o razumijevanju s EU-om i Izraelom kako bi se smanjio uvoz plina iz Rusije nakon njezine agresije na Ukrajinu; budući da je Komisija Egiptu dodijelila 100 milijuna EUR iz Mehanizma za hranu i otpornost kako bi mu pomogla u rješavanju problema nestašice hrane uzrokovanog ratnom agresijom na Ukrajinu;

1. duboko žali zbog kontinuiranog nedostatka temeljnih političkih prava i sloboda u Egiptu, među ostalim u kontekstu održavanja konferencije COP27 u Sharm El Sheikhu; žali zbog toga što konferencija COP27 nije dovela do poboljšanja stanja ljudskih prava;

2. najoštrije osuđuje cenzuru, uznemiravanje i zastrašivanje predstavnika egipatskog civilnog društva od strane egipatskih vlasti, do kojih je došlo čak i u međunarodnim prostorijama UN-a, kao i novi val uhićenja i pritvaranja u kontekstu konferencije COP27; izražava svoju potporu njemačkoj vladi, koja je 13. studenoga 2022. podnijela pritužbu protiv egipatskih vlasti zbog prekomjernog sigurnosnog nadzora sudionika u njemačkom paviljonu na konferenciji COP27; žali zbog toga što je neovisnim egipatskim nevladinim organizacijama odbijena jednokratna registracija na konferenciji COP27 i što je samo nekoliko njih uspjelo prisustvovati, i to samo zahvaljujući činjenici da su im međunarodne organizacije dale svoje iskaznice; žali zbog toga što su egipatske vlasti odabrale organizacije civilnog društva koje ne kritiziraju vlasti; ističe da je lokalnim zajednicama i nevladinim organizacijama sa Sinaja kao legitimnim dionicima trebalo dopustiti sudjelovanje na konferenciji COP27, s obzirom na to da se održavala upravo na Sinaju; žali zbog egipatskog tajnog postupka u kojem se primjenjuju neobjavljeni kriteriji odabira kako bi se isključile nevladine organizacije za ljudska prava koje kritiziraju vladu; apelira na egipatske vlasti da ne poduzimaju nikakve mjere odmazde protiv egipatskih boraca za ljudska prava i aktivista koji su javno izrazili zabrinutost zbog egipatskog kršenja ljudskih prava tijekom konferencije COP27;

3. oštro osuđuje nastavak proizvoljnog istražnog pritvora desetaka tisuća zatvorenika savjesti u Egiptu, od kojih su mnogi pritvoreni u neljudskim uvjetima bez pristupa poštenom suđenju ili temeljnim pravima, o čemu svjedoči stanje u egipatskim političkim zatvorima u Wadi Natrounu i Badru; napominje da je u travnju 2022. Odbor za predsjedničko pomilovanje pustio na slobodu ili pomilovao tek mali dio egipatskih političkih zatvorenika te je iz proizvoljnog istražnog pritvora pustio na slobodu između 800 i 1 000 zatvorenika; ističe da su, prema egipatskim nevladinim organizacijama i organizaciji Amnesty International, otada proizvoljno uhićena i pritvorena najmanje 1 953 Egipćana;

4. apelira na egipatske vlasti da smjesta oslobode Mohameda „Oxygena” Ibrahima, Mohameda Adela, Alau Abdela Fattaha, tri odvjetnika koji su 2020. primili nagradu za ljudska prava Vijeća odvjetničkih komora Europe, Ibrahima Metwallyja Hegazyja, Mohameda El Baqera i Hodu Abdelmoniem, kao i Ezzata Ghoneima, Ahmeda Amasha, Abdela Moneima Aboula Fotouah, Mohameda El Kassasa, Ziad Abu El Fadla, Aishu El Shater, Mohamedu Abo Houraira, Manal Agrama, Marwu Arafa, Halu Fahmy, Safau El Korbagy, Tawfika Ghanima, Seifa Thabita, Safwana Thabita, Sherifa al Roubyja, Anasa El-Beltagyja, Ahmeda Doumu, Mohameda Adela Fahmyja, Nermin Hussein, Haneen Hossam, Mawaddu el-Adham, Ismaila Iskandaranija, Seifa Fateena, Hishama Genena, Omara Mohammeda Alija, Aymena Moussu, Omara el Houta, Ahmeda Moussu Abd El Khaleqa i Ahmeda Fayeza, koji su tek dio velikog broja nepravedno pritvorenih; naglašava da su te žene i muškarci egipatski borci za ljudska prava, novinari, mirni aktivisti, političari i političarke, utjecajne osobe na društvenim mrežama ili poslovne osobe koje su odbile prodati svoju imovinu vojsci; poziva egipatske vlasti da ukinu zabrane putovanja Patricku Georgeu Zakiju i Mahinour Al Masry;

5. apelira na egipatske vlasti da smjesta i bezuvjetno oslobode britansko-egipatskog borca za ljudska prava i mirnog aktivista Alau Abdela Fattaha, dobitnika nagrade Deutsche Wellea i Reportera bez granica, koji se nalazi u proizvoljnom pritvoru većinu posljednjeg desetljeća na temelju neutemeljenih optužbi, zbog svojih mirnih i legitimnih poziva na više prava i sloboda i koji nipošto nije izoliran slučaj te da mu omoguće da odmah otputuje u Ujedinjenu Kraljevinu; ističe da su njemački kancelar Olaf Scholz i francuski predsjednik Emmanuel Macron pozvali na njegovo puštanje na slobodu;

6. ponovno najoštrije osuđuje raširenu primjenu mučenja od strane egipatskog sigurnosnog aparata; podsjeća da je egipatska revolucija 25. siječnja 2011. započela kao javno protivljenje nekažnjavanju policije nakon mučenja i ubojstva blogera Khaleda Saida, među ostalima; potiče Egipat da u potpunosti surađuje s talijanskim vlastima u istrazi u vezi

s ubojstvom talijanskog doktoranda Giulija Regenija, kojeg su pripadnici obavještajne službe 2016. mučili do smrti; posebno poziva da se generala Tariqa Sabira, pukovnika Athara Kamela Mohameda Ibrahima, pukovnika Uhsama Helmija i bojnika Magdija Ibrahima Abdelala Sharifa obavijesti o sudskim postupcima koji se protiv njih vode u Italiji; najoštrije osuđuje mučenje do smrti ekonomista Aymana Hadhouda, koji je preminuo 5. ožujka 2022. nakon njegova prisilnog nestanka i pritvaranja od strane pripadnika obavještajne službe zbog toga što je kritizirao ekonomsku politiku, te duboko žali zbog toga što egipatsko državno odvjetništvo nije provelo neovisnu obdukciju i vjerodostojnu istragu;

7. apelira na Egipat da pusti na slobodu svih 21 novinara koji su trenutačno u zatvoru zbog toga što su radili svoj posao, kako su dokumentirali Reporteri bez granica i Odbor za zaštitu novinara; ističe pravo svih Egipćana na pristup informacijama bez cenzure njihove vlade; prima na znanje odluku, donesenu pod pritiskom na početku konferencije COP27, da se omogući pristup nekim internetskim stranicama nevladinih organizacija za ljudska prava i neovisnih novina kao što su Medium, Mada Masr ili Human Rights Watch; naglašava, međutim, da bi takve internetske stranice trebale biti uvijek dostupne Egipćanima, čak i nakon konferencije;

8. stoga apelira na egipatske vlasti da puste na slobodu sve pritvorene novinare u studenom 2022.: Khaleda Abdelwahaba Radwana, Ahmeda Fayeza, Alau Abdelfattaha, Ismaila Alexandranija, Mohameda Ibrahima (također poznatog kao Mohamed Oxygen), Ahmeda Allaama, Hamdiju al-Zaeema, Tawfika Ghanema, Rabiu al-Sheikha, Adallaha Shushu, Khaleda Sahlooba, Bahaa al-Dina Ibrahima Nemata Allaha, Hishama Abdela Aziza, Mohameda Saida Fahmyja, Badra Mohameda Badra, Raoufa Ebeida, Mostafu Saada, Mohameda Mostafu Moussu, Mahmouda Saada Diaba i Amra Shnina;

9. poziva egipatske vlasti da stanu na kraj diskriminaciji i zajamče istinsku jednakost svih Egipćana pred zakonom i u praksi, kako je utvrđeno u ustavu, bez obzira na njihovu vjeru ili uvjerenje; ističe dugotrajnu diskriminaciju manjina, kao što su kopti i narod vjeroispovijedi Bahá'í; poziva Egipat da revidira svoje zakone o bogohuljenju kako bi se zajamčila zaštita slobode savjesti i prava vjerskih manjina;

10. potiče Egipat da poštuje osnovne međunarodne standarde o slobodi udruživanja i da stavi izvan snage svoj represivni Zakon o nevladinim organizacijama 149/2019, kojim se sve aktivnosti podređuju državnom nadzoru; dijeli zabrinutost koju su izrazili stručnjaci UN-a za ljudska prava o pravnom arsenalu Egipta za ograničavanje slobode udruživanja, izražavanja, medija i prava na mirno okupljanje pod izgovorom borbe protiv terorizma; potiče Egipat da također izmijeni ili stavi izvan snage svoj Zakon o borbi protiv kiberkriminala i kriminala povezanog s informacijskom tehnologijom iz 2018., Zakon o terorističkim subjektima iz 2015. i Zakon o javnim okupljanjima i mirnim prosvjedima iz 2013.; ponovno poziva egipatske vlasti da zaključe predmet 173/2011, poznat kao „slučaj inozemnog financiranja", te da ukinu sve zabrane putovanja i zamrzavanje imovine za 31 zaposlenika nevladinih organizacija za ljudska prava;

11. poziva egipatski parlament da ubrza donošenje sveobuhvatnog zakona o nasilju nad ženama, posebno o ubojstvima iz časti; poziva egipatske vlasti da ponovno izraze svoje protivljenje genitalnom sakaćenju žena i da istinski kazneno gone one koji ga i dalje provode; preporučuje da egipatske vlasti ojačaju svoju suradnju s EU-om u pronalaženju novih načina za daljnju zaštitu žena od seksualnog zlostavljanja i rodno uvjetovanog nasilja; na najsnažniji mogući način osuđuje ubojstva na temelju roda;

12. poziva egipatske vlasti da okončaju uhićenja i kazneni progon odraslih osoba koje se upuštaju u sporazumne seksualne odnose, uključujući istospolne odnose ili odnose temeljene na rodnom izražavanju, te da odmah puste na slobodu LGBTIQ+ osobe koje su i dalje u proizvoljnom pritvoru, često u neljudskim uvjetima;

13. pozdravlja nedavne pravne promjene u Egiptu u pogledu dječjeg rada i dječjih brakova; međutim, poziva egipatske vlasti da dodatno ojačaju provedbu zakona o dječjim brakovima i da ojačaju školske sustave te javne službe za preventivnu i odgovarajuću zaštitu djece radi daljnje zaštite djece od zlostavljanja;

14. apelira na Egipat da ukine smrtnu kaznu i odmah proglasi moratorij na njezinu primjenu; žali zbog toga što je Egipat u proteklom desetljeću postala jedna od zemalja koja najviše primjenjuje smrtnu kaznu, pa i na maloljetne delinkvente;

15. ponavlja poziv svim državama članicama EU-a i izaslanstvu EU-a da prisustvuju suđenjima egipatskim i stranim borcima za ljudska prava, novinarima, sindikalistima i da ih posjećuju u pritvoru;

16. potiče države članice EU-a da u Vijeću UN-a za ljudska prava podupru mehanizam za praćenje i izvješćivanje o teškim kršenjima ljudskih prava u Egiptu; podsjeća da bi EU pitanja ljudskih prava trebao uključiti u sve svoje razmjene na visokoj razini s egipatskim dužnosnicima, uključujući Vijeće za pridruživanje EU-a i Egipta; poziva Komisiju i Europsku službu za vanjsko djelovanje da naglase međusobnu povezanost demokratskog razvoja i rasta; poziva UN da utvrdi kriterije za zemlje domaćine u pogledu pristupa civilnom društvu i slobode izražavanja na budućim sastancima Konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama i sličnim konferencijama UN-a;

17. ponavlja poziv na temeljitu i sveobuhvatnu reviziju odnosa EU-a s Egiptom u svjetlu vrlo ograničenog napretka u pogledu stanja ljudskih prava u Egiptu i njegove represije nad neistomišljenicima unatoč kontinuiranoj potpori europskih partnera; potiče Visokog predstavnika/potpredsjednika Komisije da zauzme čvrsto javno stajalište o potrebi da Egipat oslobodi političke zatvorenike, ostvari konkretan napredak u području ljudskih prava, okonča i istraži slučajeve mučenja i odustane od masovnog pribjegavanja zatvaranju osoba u nasilne istražne zatvore prije suđenja i zabrani putovanja kako bi se suzbilo stvarno ili navodno neslaganje jer su to nužni uvjeti za poboljšanje odnosa i suradnje EU-a s Egiptom; ponavlja poziv državama članicama EU-a da razmotre donošenje ciljanih sankcija protiv onih koji su najodgovorniji za brutalnu represiju u toj zemlji; poziva na veću transparentnost u pogledu svih oblika financijske potpore ili osposobljavanja koje EU, Europska banka za obnovu i razvoj i Europska investicijska banka pružaju Egiptu;

18. potiče sve države članice EU-a da se u potpunosti pridržavaju zaključaka Vijeća EU-a od 21. kolovoza 2013. u kojima je najavljena suspenzija izvoznih dozvola za svu opremu koja se koristi za unutarnju represiju, uključujući tehnologiju nadzora koja se upotrebljava za praćenje svih onih koje se ne slažu s režimom;

19. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica te vladi Arapske Republike Egipta.